

Frihed det bedste guld

I går gik vi til stemmeurnerne for at stemme om omdannelsen af retsforbeholdet i EU. Uanset om vi stemte ja eller nej, har alle danske statsborgere ret til at stemme. Sådan er vores Grundlov formuleret. Bygget på ytringsfrihed og demokrati. Det er langt fra alle lande som er så heldige. I Kina kæmpes der bravt for at nå de samme rettigheder. En af dens allermest omdiskuterede forkæmpere er kunstneren Ai Weiwei (f. 1957), som er født og opvokset i millionbyen Beijing, hvor han også bor og arbejder i dag. Han er gift med Lu Qing og har ét barn, Lao Ai. Hans far var den systemkritiske digter Ai Qing, som blev sendt i arbejdslejr sammen med Ai Weiwei og hans mor i 1958. Da var Ai weiwei ét år gammel, og de blev først løsladt ved Mao Zedongs død i 1976. Ai Weiwei boede i perioden 1981-1993 i New York, hvor han studerede kunst og design. I 2011 blev Ai Weiwei fængslet uden rettergang i 81 dage og er i dag under konstant overvågning og har i perioder ikke kunne rejse ud af Kina. Ai Weiwei arbejder bl.a. med skulptur, arkitektur, installationer, musik, fotografi og film. Han har været flittig som aktivist på internettet og de sociale medier siden 2005, hvilket har givet ham store problemer, herunder husarrest, overfald, fængsling, en falsk retssag om skattebedrag og overvågning.

Ai Weiwei har for længst erobret den internationale kunstscene med sine opsigtsvækkende og tankevækkende værker. Det var dog først dette efterår, jeg mødte hans værker face to face på Arken - Museum for Moderne Kunst, i Ishøj. En sal med opstilling af værket "Dyrekredsen" fra 2010, som viser 12 dyr fra den kinesiske dyrekreds. Dyrene indgår i kinesernes hverdag som stjernetegn i deres kalender. I 1700-tallet blev 12 dyrehoveder skabt i bronze til kejserpaladset Yuanming Yuan i Beijing. Hovederne dekorerede en stor fontæne i anlægget, som var tegnet i europæisk stil af en italiensk jesuitermunk. De franske og britiske hære plyndrede anlægget i 1860. Derefter blev hovederne spredt for alle vinde. Begivenheden blev en del af det, som kineserne kalder "Ydmygelsens århundrede".

Kina har aldrig ledt efter hovederne. Men i forbindelse med en række skandaleombruste europæiske auktionssalg af de syv hoveder, der har overlevet, tillagde den kinesiske stat pludselig de gamle dyrehoveder en stor national symbolværdi. I dag er de alle bragt tilbage til Kina og anbragt på Poly Art Museum i Beijing. Ai Weiwei har genskabt dyrekredsen for at rejse en debat om den kinesiske selvanskuelse. Dyrekredsen findes i to versioner: Én i forgyldt bronze, der nu kan opleves på ARKEN, og én i meterhøj størrrelse, der bliver vist udendørs i verdens storbyer. Samtidig med at det kinesiske styre forsøger at inddæmme en kulturarv, der i virkeligheden er skabt i udveksling mellem østlig og vestlig kultur, sender Ai Weiwei den ud i verden som et budskab om frihed. Som museumsgæst er det vigtigt at få læst alle Ai Weiweis baggrundstanker for at forstå budskabet, men skulle den del glippe, er det en stor oplevelse af skønhed, at beskue de smukke skulpturer, udformet med blik for klassiske idealer. Og hvis ikke skønhed er et parameter for at bygge en værdig stat, så ved jeg ikke, hvad det er.

Lige nu kan ARoS i Aarhus og alle deres gæster glæde sig over en kæmpe stor udstilling af kinesiske samtidskunstnere med titlen *A New Dynasty – Created in China*. ARoS er særligt stolt af at kunne præsentere Ai Weiwei på udstillingen. Han har netop fået sit pas tilbage fra de kinesiske myndigheder og er for første gang i fire år fri til at rejse ud af landet. Ai Weiwei har ekseptionelt indvilliget i at deltage i gruppeudstillingen, hvilket han qua sin popularitet ellers ikke gør mere. Ai Weiwei bidrager med en spritny installation *Yu Yi*. Her forbinder Ai Weiwei endnu engang fortid og nutid. Kunstværket er en 12 meter lang figur, der - flettet i bambus - svæver i 8 meters højde over publikum. Figuren er en reference til en særlig begravelsesdragt udført i jade fra Han Dynastiet (ca. 2000 år siden). *Yu Yi* er samtidig en flyvende supermand med klare referencer til Kina som den ultimative supermagt på verdenshimmelen. Jeg har til gode at bese *Yu Yi*, men forude venter en juleferie, så mon ikke der bliver plads til et museumsbesøg eller to.

At Kina er et splittet land er de fleste bekendt, for hvordan forener man rester af kommunistisk ideologi med en fremadstormende markedsøkonomi og skaber sammenhængskraft mellem et lands elite og de store masser. Ai Weiwei kæmper fra morgen til aften på at lade mennesker få en historisk bevidsthed koblet med fremtidstro og fundament i en kompleks, moderne verden, via sin banebrydende og til tider provokerende kunst. En kunst der også provokerede en dansk virksomhed for nylig, da Lego-koncernen ikke ville sælge Lego-klodser til kunstneren. Ak, ja, hvad skal man mene?

Hvad er mere oplagt end et kort øjeblik at dvæle ved den gamle, danske sang *Frihed er det bedste guld* fra 1439. Danmarks frihed er heller ikke en selvfølge. Denne frihedssang består af udvalgte strofer af den såkaldte Engelbrektsviser. Stroferne menes at være skrevet af biskop Thomas af Strängnäs, men de er gennem tiderne blevet bearbejdet på forskellig vis. Den politiske baggrund var at den nordiske Union var ved at krakelere. Den danske kong Erik af Pommern havde lagt sig ud med kirken i Rom og de nordiske biskopper. Desuden brandskattede kong Erik nordmændene og svenskerne for at finansiere sin krig i Slesvig. Omsider blev det for meget, og lavadelsmanden Engelbrecht Engelbrechtson fra Dalarne mobiliserede bønderne til kamp mod skattetrykket og de fremmede fogeder. Oprøret fik bred opbakning og endte med at kong Erik måtte afgive kongeværdigheden.

Frihed er det bedste guld,
som sol bestråler over muld,
lad den dit smykke være!
Ja, dersom du dig selv har kær,
da hold den mer end livet værd!
Thi frihed følger ære.